بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێـراق
ژمارەی دەرهێنان:٢٢
رۆژی دەرهێنان: ٢٠٠٣/٩/٢٧

پشت بە حوکمی بڕگە (١)ی ماددەی (٥٦)وماددەی(٥٣) لە یاسای ژمارە (١)ی هەموارکراوی ساڵی (١٩٩٢) و، لەسەر داوای ژمارەی یاسایی لە ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێـراق وئـەو یاسـاکارییەش کـە ئەنجومـەنی نیـشتمانی، لـە دانیـشتنی ژمـارە(٣٣)ی رۆژی (٢٠٠٣/٩/٢٥) ی خۆیدا ئەنجامی داوەو، بەپێی ئەو دەسەڵاتەش کە بڕگە(٣)ی ماددەی دووەمـی یاسای ژمارە(١٠)ی ساڵی ١٩٩٧ پێمانی داوە، بڕیاری دەرهێنانی ئەم یاسایەی خوارەوەمان دا:

یـاسـای ژمـارە(٢٢)ی سـاڵی/٢٠٠٣
یاسـأی لەکارخسـتنی ماددەگـەلێـك لە یـاسـای ژمـارە(٢٣)ی سـاڵی ١٩٧١ای ئوسـوڵی موحاکەمـە سـزاییـەکانی عێـراق

ماددەی یەکـەم:
بڕگە(جـ) لـە مـاددەی (٦١)لـەکاردەخرێ و لـە هـەرێمی کوردسـتاندا ئەمـەی خـوارەوە جێگـای دەگرێتەوە:

(ئەگەر شاهێد لەو زمانە تێنەگات کە لێپێچینەوەکەی پێ دەکرێت یـان کـەڕ بێـت یـان لاڵ بێـت، ئەوە، لەو بارەدا کەسێکی بۆ دادەنـرێ قـسەکان و ئیشارەتەکانی بـۆ تەرجەمـە بکـاو پێـشەکی سوێندیش دەدرێ کە بە دروستی و بە ئەمانەت تەرجەمەکەی بۆ بکات.

ماددەی دووەم:
ماددەی (٧٠) لەکاردەخرێ و لە هەرێمی کوردستاندا ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:
(دادوەری لێپێچینەوە یان لێپێچەر بۆی هەیە کە لە جینایەتێ یـان لـە جونحەیەکدا تاوانبارایـان تاوان لێکراو بە زۆر ناچار بکات پشکنین لەسەر جەستەی بکرێت یان وێنەی شەمسیی بگیردرێ یان چاپی پەنجەکانی یان کەمێ لە خوێنەکەی یان لە مووەکەی یـان لـە نینۆکـەکانی یـان شـتی دیکەی لەو بابەتانەی کە بۆ لێپێچینەوە بە سودە وەربگیردرێت بۆ ئەوەی پشکنینی پێویـستیان لەسەر ئەنجام بدرێت. پێویستیشە پشکنینی جەستەی ئافرەت بە ئافرەت ئەنجام بدرێت.

ماددەی سێیەم:
ئـەرشـیفی رۆژنامەی وەقایعی کـوردستان
ئەسڵی ماددەی (١٢٢) لە یاسای هـەموارکراوی ژمارە (٢٣)ی ئوسـوڵی موحاکەمـە سـزاییەکانی سـاڵی ١٩٧١ دەبێتە بڕگە (أ)ی ماددەکەو، دوو بڕگەی دیکەیشی بە زنجیرەی (ب) و (جـ) لـە
www.mojkurdistan.com

هەرێمی کوردستاندا بۆ زیاد دەکرێت:

ب) تاوانبار بۆی هەیە پارێزەر بە وەکیلی خۆی دابنێ، خۆ ئەگەر هات و ئەوەی لە باردانەبوو، ئەوە، لەو بارەدا پێویستە لەسەر دادگاکە پارێزەرێکی بۆ دابنێ و ئەرکو مەسرەفەکەشی نەکەوێتە سەر تاوانبارەکە.

ج) بەر لە ئیفادە وەرگرتنی تاوانبار، پێویستە لەسەر دادوەری لێپێچینەوە یان لێپێچەری عەدلی رای تاوانبارەکە وەربگرن کە ئایا ئارەزو دەکات پارێزەرێ بە وەکالەت بۆخۆی دابنێ یان نا؟ جا ئەگەر هات و ئارەزوی ئەوەی هەبوو، ئەوە لەو بارەدا، پێویستە لەسەر دادوەری لێپێچینەوە یان لێپێچەری عەدلی ئیفادەی وەرنەگرن تا پارێزەرێ دەکات بە وەکیل، دەنا دادگاکە خۆی پارێزەری بۆ دادەنێ لە جەریمەگەلی جونحە یان جینائیدا.

ماددەی چوارەم:

ماددەی (١٣٦) لەکار دەخرێت.

ماددەی پێنجەم:

ماددەی (١٤٤) لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێ و ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:

(کاتێ دادگا پارێزەر بۆ تاوانبار دادەنێ، لەکاتی یەکلاکردنەوەی دەعواکەدا مزوکرێی پارێزەرەکە دیاردەکات و دەکەوێتە ئەستۆی گەنجینەی هەرێم و، بڕیاری دانانی پارێزەرەکەش حوکمی وەکالەتی هەیە، ئەگەر پارێزەرەکەش بە پۆزشێکی بەجێ رازی نەبوو وەکالەتەکە بکات، ئەوە، لەو بارەدا پێویستە لەسەر دادگاکە پارێزەرێکی دیکەی بۆ دابنێ.

ماددەی شەشەم:

بڕگە (ب) لە ماددەی (١٦٨) لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێ و ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:

(شاهێد بەدەمی خۆی شاهێدی دەدات و، ناشێتیش قسەی پێ ببڕدرێت و ئەگەر نەشیتوانی قسەبکات، ئەوە، لەو بارەدا دادگا رێگای دەدات کە شاهێدییەکەی بە نووسین بنووسێت. دادگاش بۆی هەیە دوای تەواوبوونی شاهێدییەکەی، هەر پرسیارێك کە بۆ ئاشکراکردنی حەقیقەت پێویستە لێی بکات، دەشێتیش ئیددیعای گشتی و شکاتکارو ئیددیعای مەدەنی و بەرپرسی مەدەنی و تاوانباریش وتووێژ لەگەڵ شاهێدەکەدا بکەن و، بۆ ئاشکراکردنی حەقیقەتیش پرسیاری ئاراستە بکەن و داوای روونکردنەوەی لێ بکەن.

ماددەی حەوتەم:

بڕگە (أ) لە ماددەی (١٨٤)لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێ و ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:

ئەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کوردستان

(دادوەری لێپێچینەوەو دادگاش بۆیان هەیە، لەسەر داوای ئیددیعای گشتی یان لەسەر داوای لایەنی ئیداریی پێوەندیدار، دەست بەسەرداگرتنێکی دووربینی (الحجز الاحتیاطي)بەسەر ئەموالی

www.mojkurdistan.com

تاوانباردا بسەپێنن لە بارێکدا ئەگەر ئەو کارەی درابووە پاڵی، جەریمەیەکی دەرهەق بـە مـاف و ئـەموالی دەوڵـەتی لـێ بکەوێتـەوەو حـوکمی یاسـا بیگرێتـەوە، ئـەموالی گـشتی و ئەوانەشـی لەگەڵدابێ کە بۆ مەبەستی سودی گشتی تەرخان کرابن، ئەمەش رێگـا لـە دەسـەڵاتی دادوەریـی پێوەندیدار ناگرێ کە یەکسەر لەکاتی زەرووردا دەست بەسەر ئەموالـدا بگـرێ هەرچـەندە داوای ئەوەیشی لێ نەکرابێ).

ماددەی هەشتەم:

برِگەی (أ) لە ماددەی (١٩٩)لـە هـەرێمی کوردسـتاندا لـەکاردەخرێ و ئەمـەی خـوارەوە جێگـای دەگرێتەوە:

(سەرۆکی ئیددیعای گشتی بۆی هەیە داوا لە دادگای تەمییز بکات کە ئیجرائاتی لێپێچینەوە یـان دادگایی کردن بەشێوەیەکی کاتی یان بەشـێوەیەکی کۆتـایی بووەسـتێنێ، سـا دەعواکـە لەهـەر حاڵەتێکدا دەبێ، ببێ، تا بریار لەسەر داواکە دەردەچێ، ئەویش ئەگـەر دەرکـەوت کـە هۆکـاری بەرِێ و جێی هەیە).

ماددەی نۆیەم:

ماددەی (٢١٨) لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێ و ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:

(مەرجی دان پێدانان (الأقـرار)ئەوەیە کە بە زۆرەملێ نەبووبێ).

ماددەی دەیەم:

ماددەی (٢٢١) وماددەی (٣٠٦)لەکار دەخرێن.

ماددەی یازدەم:

ماددەکانی دەروازەی دووەم، ئەوانەیان کە لـە مـاددەی (٢٨٥) ــەوە دەست پـێ دەکـەن و بـە ماددەی (٢٩٣)کۆتایی دێت لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێن.

ماددەی دوازدە:

ماددەی (٣٢٠) لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێ و ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:

(دادوەر لـە رۆژی دیـارکراودا دەسـت دەکـات بـە لێپێـچینەوە دەربـارەی راسـتی و دروسـتیی بەلاغەکەو گوێ لـە دیفـاعی بـەلاغ لێدراوەکـە دەگـرێ و، لـە کۆتـایی لێپێـچینەوەکەشدا، ئەگـەر بەتەواوی بۆی دەرکەوت کە هیچ پێویست ناکا ئیجرائاتی پاراسـتنی ئاشـتی وەربگـیردرێ، ئـەوا، بریارێك بە رەتکردنەوەی داواکـە دەردەهێنـێ، یـان داواکـە قبـوڵ دەکـات و داواش لـەو کابرایـە دەکات کە بەڵێننامەیەك بە کەفالەتی کەسێ یان بە کەفالەتی زیاترەوە پێشکەش بکات).

ئـــەرشیفی رۆژنامەی وەقایعی کـوردستان
www.mojkurdistan.com

ماددەی سیازدە:

مـــاددەی (٣٢٤) لە هەرێمی کوردستاندا لەکاردەخرێ و ئەمەی خوارەوە جێگای دەگرێتەوە:
(دادوەر لـە رۆژی دیـارکراودا دەسـت دەکـات بـە لێپێـچینەوە دەربـارەی راسـتی و دروسـتیی بەلاغەکەو گوێ لە دیفاعی بەلاغ لێدراوەکە دەگـرێ و لـە کۆتـایی لێپێـچینەوەکەشدا، ئەگـەر بـە تـەواوی بـۆی دەرکـەوت کـە هـیچ پێویـست ناکـا ئیجرائـات دژ بـە کـابرای بـەلاغ لێدراوەکـە وەربگیردرێ، ئەوا، بڕیارێك بەرەتکردنـەوەی داواکـە دەردەهێنـێ، یـان داواکـە قبـوڵ دەکـات و داواش لەو کابرایە دەکات کـە بەڵێننامەیـەك بـە کەفالـەتی کەسـێ یـان بـە کەفالـەتی زیـاترەوە پێشکەش بکات).

ماددەی چواردە:

بڕگەی (ب) لە ماددەی (٣٧١) لەکاردەخرێ.

ماددەی پازدە:

هەر دەقێ پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە بێت ناخرێتە بەرکار.

ماددەی شازدە:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنە بەرکار.

ماددەی حەڤدە:

ئـەم یاسـایە لـە رۆژی دەرهێنانیـەوە دەخرێتـە بـەرکارو لـە (وەقـایعی کوردسـتان) دا بـڵاو دەکرێتەوە.

د. رۆژ نـوری شـاوەیس
سـەرۆکی ئەنجـومـەنی نیشـتمانیی کوردسـتانی ـ عێـراق

ئـــــەرشیفی ڕۆژنامەی وەقایعی کـــــــوردستان
www.mojkurdistan.com